

Enn eitt bragd

Oddagrein

SO gjørdur teir tað aftur - næmingar á fiskivinnuskúlanum í Vestmanna - vunnu eina stóra altjóða kapping - um ta skilabestu nýggju fiskivinnuverkætlanina.

NÆMINGARNIR vunnu herfyri heimligu kvalifikationina um at koma við til endakappingina í Italia, har fleiri lond luttóku við hvør sínum verkætlanum.

TALAN er um at fáa nýggjar údráttir burtur úr verandi fiskatilfeingi og í hesum forinum fiskaskræðu. Í veruleikanum snýr hetta seg um at koma við burðardýggum og lønandi hugskotum um, hvussu man kann fáa eina nýggja framleiðslu, sum so aftur kann verða útlutt og harvið skapa nýggjar inntøkur til landið. Ein kann siga, at her hendir ein samanrenning millum teori og praksis.

FØROYSKIR skúlar hava fleiri ferðir áður vunnið kappingina „European Business Games“ og klárt á odda liggur Fiskivinnuskúlin í Vestmanna. Tað er greitt, at hetta er ikki bara ein kærkomin „gáva“ til næmingar og skúla - tað er so sanniliga ein ótrúlig reklama fyri Føroyar og føroyska útbúgving. Tá hugsað verður um, hvussu fá vit eru og hvussu nógv fleiri resursir tey hava, sum vit kappast móti, so er hetta einki minni enn eitt bragd. Tað eigur so eisini at geva okkara egnu myndugleikum nakað at hugsa um. Tí hóast Fiskivinnuskúlin í Vestmanna nú hevur virkað í fleiri ár, so er tað líkasá, at politikarar oo. ikki hava givið sær nógv nógv fær um henda litla men spirandi skúlan í Vestmanna.

SO lógið tað ljóðar, so hevur nakað so náttúrligt sum ein fiskivinnuskúli ongantíð vunnið tann frama í Føroyum, sum hann so avgjørt átti. Tí hvat er meira náttúrligt fyri eina fiskivinnutjóð sum okkara at eiga eitt náttúrligt fiskivinnuskúlaumhvørvi!!!

VIT útbýggja vatnorkuna, vit byggja undirsjóvartunlar, vit smíða skip, vit gera ítróttarvallir og mangt annað - men tað snýr seg um nakað so náttúrligt sum ein fiskivinnuskúla, so er eingin og lítill áhugi. Soleiðis hevur tað í hvussu er verið higartil. Kortini hava tey fólk, ið hava verið tilknýtt skúlan í Vestmanna, hildið fast og roynt at virka undir teimum umstøðum, sum nú einaferð hava verið. At næmingar frá skúlanum enn einaferð hava vunnið stóru altjóða kappingina er bert ein á-sannan av, hvussu stóran týðning hesin skúli hevur - og at føroyskir myndugleikar eiga at prioritera hann hægri - ja seta hann á dagsskránnu fyri næstu øld, har vit sameina teori og praksis.

Sosialurin

Viðmerking:

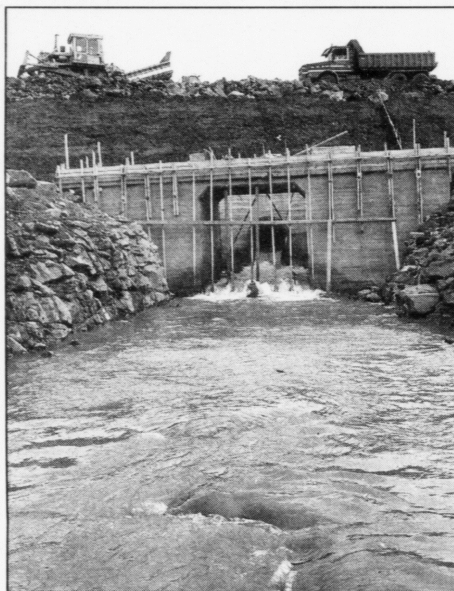
Viðmerking til vatnorkuætlan hjá SEV

Í samband við útbýgging hjá SEV í Eysturoy, forir el-felagið fram, at teir fáa mest orku burtur úr minstu ílugu, um farið verður eftir vatninum, sum rennur í Vesturdalsá. Í hesum sambandi forir SEV eisini fram, at teir koma at taka »bert« eina vatnmongd, sum svarar til 8% av frænningsrøkinum til Fjarðará.

Til hetta er at siga, fyrri at ongin misskiljing skal verða av teimum, sum ikki kenna til okkið fram við Fjarðará, so eru tað triggjar áir, sum fæða Fjarðará við vatni og eru tær Vesturdalsá, sum deilir seg í Funningsfjørð og Skálafjørð, Heltarás og Øksnagjógv. Hesar áir deila seg soleiðis fram við Fjarðará, at ca. 1/3 er ímillum tær oman í sjógv, í Skálafjørði. Restin av økinum fram við Fjarðará gevur so at siga onki vatn til ána, tað eru bert nøkur fá smá gil, sum renna oman í ána, tá ið áarfori er.

Sjálvt frænningsrøkið, sum SEV nevni, uppá 8%, er møgulega rætt, men í samband við at taka vatnið úr Vesturdalsá, er tað ikki rætt, at bert 8% av vatninum verður tikið. Tann rættta mongdin av vatninum, sum verður tikið frá Fjarðará, er nærri teimum 25-30%, tí Vesturdalsá er tann áin, sum rennur drúgvast í Fjarðará. Vesturdalsá er eisini tann norðasta áin, endan, sum rennur suður gjøgnum Fjarðará.

Fyri at lýsa mongdina av vatninum sum rennur úr Vesturdalsá, er vert at nevna, at p/f Fiskaaling hevur havt hyljast við smolti, nú niðurlagdir, sum fæddir vórðu við vatninum, ið rennur gjøgnum Fjarðará. Hesar hyljar liggja oman móti ósanum í Skálafjørði.

Hvørt summar, var maðurin, ið passaði hyljarar, noyddur at demma fyrri Vesturdalsá, so hon ikki rann oman í Funningsfjørð, fyrri at fáa nokk av vatni til smoltið, sum svam í hyljunum, tí Vesturdalsá rann drúgvast í Fjarðará. Til tíðir var tað ikki nokk at demma fyrri, so lítið av vatni er í áni alla summarhálvuna. Við hesum í huga, verða 25-30% av vatninum tikið frá Fjarðará, so er henni ikki lív laga.

Fær SEV loyvi til at taka vatnið úr Vesturdalsá, verður tað ein óbótligur skaði á náttúruna fram við Fjarðará og alt tað lív, sum er eftir í áni. Áin kemur at liggja sum ein rotin køstur meg-inpartin av árinum, vegna tæðing og óðrum, sum kem-

ur frá fjósunum, ið liggja fram við áni. Fjósinu eru trý í tali.

Fjósinu sleppur ein ikki av við, tey eru komin fyrri at verða, men atlanin hjá SEV, hava vit møguleika fyrri at steðga, so leingi teir ikki eru byrjaðir at bora, eftir vatninum úr Vesturdali. At steðga SEV í hesum føri, eigur eisini at verða gjørt.

Tað er mæi ein gáta, hvørjum eygum og hugsan fríðingamevndin fyrri Eysturoy hevur tikið støðu útrá, at geva SEV loyvi at taka vatnið úr viðkomandi á.

Eg meti tveir møguleikar verða fyrri hesi niðurstøðu. Annar er tann, at teir, sum manna nevndina, ikki kenna øki, eru villleiddir av SEV. SEV hevur villleitt fríðingamevndina fyrri Eysturoy við at siga, at teir komu bert at taka 8% av vatninum, sum rennur í Fjarðará og tí hava tikið støðu út frá hesum ókennskapi. Hin møguleikin er, at teir eru undan-stökkjar, sum iki tora at standa ímóti tí ágangi, sum neyðtøkufelagið SEV fremur á náttúru okkara, náttúruna, sum vit øll eiga.

Eg trúgvi, at tann seinri pástandurin er tann rætti, tí í paragraf 5. í náttúrufríðingarlógini, sum fríðingamevndin hevur helt seg til í loyvinum, sum SEV hevur fingið frá fríðingamevndini í Eysturoy, stendur onki um vernd av áum og vøtnum.

At taka vatnið úr Vestur-

dalsá, eigur at koma undir paragraf 6 í lógini og átti fríðingamevndin at lisið betur uppá og hugt við teimum eygum, síðan tikið støðu. Hevði paragraf 6 verið nýtt ístaðin, so trúgvi eg, at tað hevði verið ótrúliga torført hjá fríðingamevndini, at givið loyvið.

Í hesi løtu, hevur Yvirfríðingamevndin givið neyðtøkufelagnum SEV, loyvi at fara í gongd við at bora suður í Vesturdal. Yvirfríðingamevndin hevur ongum treytir sett SEV í loyvið, ikki so mikið sum treytaðar árinsskanningar verða gjørdar, áðrenn farið verður í gongd.

Eg fari at heita á landsstýrismannin í umhvørvismálum Eyðun Elttor, um at kunna seg við støðuna og at taka tey stig, sum eru neyðug, fyrri at steðga hesi neyðtøku. Eg vil fegin koma ein gongutúr fram við Fjarðará saman við landsstýrismanninum, so hann kann taka støðu út frá tí, sum hann sjálvur sær.

Neyðtøkufelagið SEV kemur at taka alt tað ferska vatnið á vestursíðuni, sum rennur í Funningsfjørð. Í tí sambandi, eru ongar árinsskanningar gjørdar um, hvat hendir við fjórðinum, tá alt tað ferska vatnið verður leitt burtur.

Tað átti at borið til at funnið út av, hvussu nógv vatn rennur oman í fjórðin og mett um úrslitið, heldur enn at sita hendur í favn og biða eftir, hvat fer at henda, tá ið tað ferska vatnið er tikið. Er vatnið tikið, er onginn ivi um, at tá er ov seint, tá vendist ikki aftur.

Ein hevur hug at spyrja, hvar Sílaveiðufelagið stendur í hesum máli? Ein hoyrir hvorki orð ella eið frá hesum felag, sum átti at havt áhuga í vernd av Fjarðará. Fjarðará hevur áður verið mett upp ímóti eini mørk í jørd í virði, við teimum síl-um, sum svimja í henni.

At enda

Fær neyðtøkufelagið SEV endaligt loyvi at taka vatnið úr Vesturdalsá, verður tað ein av teimum størstu skemdagardrum, ið gjørt verður á náttúruna norður millum Fjarða, sum ongantíð rættast aftur. Minnist til, vit eiga øll náttúruna og nýta gott av henni, tí eiga vit at fara væl um hana.

Almfinn Jacobsen
í Skálafjørði

Viðmerking:

Avsannan

Eg vil við hesum avsanna tað sum á forsiðuni á Oyggjatiðindi 7. juli 1999 um, at eg skuldi hava fingið søluna rúndan um Tórsvøll.

Nakað tilfikt hevur ongantíð verið upp á tal, eg havi ikki og fari heldur ikki at hava nakra sølu um Tórsvøll.

Sostatt er tað, sum Oyggjatiðindi hevur skrivað um

meg ósatt úr einum enda í annan.

Krøktum dvørgum og ljótt gorrandi ravnslagi, sum spræna split og lygn, havi eg onga virðing fyrri.

At eg arbeidi hjá PM-heilsøluni er einasti sannleikin, sum var at lesa í umrøddu grein í Oyggjatiðindi.

Gunnar Mohr